

Столицата на нашата република бе на 28 януари т.г. домакин на международна конференция под надслов “Комунистическите престъпления и общата история на Европа”. Този форум бе поредната стъпка към осъществяването на идеите на Пражката декларация от 3 юни 2008 г., наречена “За европейската съвест и комунизма”.

Въпреки участието на европейски авторитети, високото качество на докладите и смислените заключителни резолюции, повечето български медии решиха да отминат събитието, за да го отправят в небитието. Дотук – нормално. Шокиращо обаче е обстоятелството, че почти никой отговорен деец на т.нар. опозиционна десница не си направи труда да присъства на софийската конференция. Оглушителното мълчание на четвъртата власт без мъка се обяснява с това, че е храненица на единосъщно коалираната власт. За останалите обаче питането остава открито и разравя незакрития въпрос за актуалността на антикомунизма, и то не само в България. Ако се отнесем безпристрастно към казуса, наблюдаваме, че е хванало декиш разпространеното с насоченост и усърдие твърдение, че антикомунизмът е отживелица и че поради давност ровенето в близкото ни минало е безсмислено.

Позоваването на комунистическото ни минало може действително да не мобилизира вече електората и да не носи толкова големи политически дивиденди. Но тук става реч не за обозрима електорална конюнктура, а за дълговиден и дългосрочен процес на оздравяване на нацията.

Нека се разберем. Антикомунизмът не е отмъщение, не търси сметка от милиона бивши партийни членове и още по-малко е зов за “пускане на кръвчица”, а е зов за правда. Антикомунизмът не е емоция, а обществено спасяваща и задължителна терапия. Затова би звучало по-актуално да сменим термина “антикомунизъм” с “декомунизация”. Не бива да подминаваме, че Пражката декларация и последвалата я в София конференция бяха проведени под сянката на равнозначие между двата тоталитаризма, окървавили 20-ия век в Европа – червения и кафявия. Става дума за необходимостта от декомунизация и денацификация.

За тяхно щастие на Запад имат само виртуална представа за комунизма, върлувал 70 години, но пък притежават богат опит за обезвреждането на нацизма, макар да е безчинствал само 12 години. Вече е известно, че въпреки ужасяващите последици от хитлеристката власт повечето германци понесоха краха на Третия райх като лична обида и национална катастрофа. И ако тогава им беше дадено право на избор, знае се, че немалка част от тях са щели да гласуват пак за същите. За осъзнаването им бе наложена денацификация. Както за назидание навираме носа в изпражненията на кучето, изпуснало се на килима, така и гражданите на цели градове – уж нищо не видели и не чули, бяха принудително разкарвани между трупове на току-що освободените концлагери. Това не само успя, а половин век по-късно в Германия и в цяла Западна Европа не минава седмица без нова книга, игрален филм, документално телевизионно предаване, статия, изследване по темата. Там учебните програми не пропускат нацисткия период и предвиждат организирани посещения на многобройните паметници и музеи.

Тази сурова и перманентна денацификация се оказа за Германия задължително условие да си възвърне честта и демокрацията. Поради това тази страна най-добре от всички бивши соц. държави се справи и със четиридесетгодишното комунистическо наследство в бившата ГДР.

Това потвърждава, че антикомунизмът и антинацизмът са лично и обществено

поведение, неделимо от демокрацията. Декомунизацията, както и денацификацията се оказват част от цивилизационните ценности, към които претендираме, че сме се приобщили. За съжаление след 45 години комунизъм и 20 години посткомунизъм в България декомунизацията не е почнала или е мимикрия. За това свидетелства не само упоритото присъствие на реформирани и нерепформирани комунисти в ключови държавни институции, но и обстоятелството, че не рядко срещаме недекомунизирани себе си антикомунисти.

Това, че Софийската декларация привидно прозвуча като глас в пустиня, не омаловажава силата на този зов. Историята дори потвърждава точно обратното. Демонстративното безразличие от страна на властващите, медиите, политическата класа и дори обществеността не са никакъв сериозен аргумент за отлагането на декомунизацията.

След няколко месеца в България ще се проведат парламентарни и европейски избори. Българският гласоподавател е поставен пред един прост, но отговорен избор – демокрация или распутиновщина, декомунизация или путенизация.